

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ГУМОРУ

MODERN APPROACHES TO THE STUDY OF HUMOUR

Тарасова С.О.,

orcid.org/0000-0002-6585-6163

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Сироватенко А.О.,

orcid.org/0009-0008-4707-1590

студентка IV курсу факультету іноземних мов

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

У статті на матеріалі жартів зі сценарію англійського комедійно-драматичного серіалу «Погань» з'ясовано доцільність застосування виокремлених лінгвістичного, психологічного та культурологічного підходів до вивчення гумору.

Гумор має важливе значення в комунікації, оскільки він впливає на якість та ефективність взаємодії між людьми. Кумедні жарти, коментарі або спільне кепкування допомагають створити відкриту та дружню атмосферу, сприяючи більш глибокому розумінню між адресатом та адресантом. Вміле використання гумору може зменшити ворожість та допомогти знайти шляхи до конструктивного вирішення проблем. Людина сама стає суб'єктом, об'єктом та темою комічного дискурсу. Таким чином, жарти знаходять собі місце у численних галузях людської діяльності та формують якісне спілкування.

З лінгвістичної точки зору жарти серіалу «Погань» гармонійно поєднує вербальні та невербальні засоби комунікації: пародії, омонімію, нагромодження слів та нові слова утворені шляхом злиття. Серіал «Погань» є чудовим відображенням цінностей британського народу. Велика кількість жартів побудована на чорному гуморі, так званій візитній картці англійської ментальності. Переважають жарти на тему смерті та релігії, особливо у другому сезоні завдяки появі героя священика. З психологічної точки зору, через маніпулятивну функцію жарту, його часто використовують у прапаганді та рекламі для просунення власних ідей. Це, наприклад, можна побачити на рекламних афішах серіалу. Попри поодинокі випадки використання афіліативних форм гумору, все ж таки провідне місце займає гумор агресивного стилю, цілі мовні особистості побудовані виключно на жартах з негативною конотацією. Якщо ж говорити про культурний гумор, то він дозволяє поглянути на світ через картину світу окремої нації, виявити та підкреслити проблеми того чи іншого суспільства. Британський гумор відрізняє своєю абсурдністю, стриманістю, інтелектуальністю та чорним гумором, який може важким для сприйняття звичайному українцю. Чорний гумор становить одну з найголовніших особливостей британської ментальності. Він відрізняється своєю витонченістю та гостротою.

Ключові слова: гумор, пародія, жарт, лінгвістика, психологія, культурологія, комунікація, мовна особистість.

In the article, the usefulness of applying identified linguistic, psychological and cultural approaches to the study of humour, are clarified in the article on the basis of the jokes from the script of the English comedy-drama series "Fleabag".

Humour is important in communication because it affects the quality and effectiveness of human interaction. Funny jokes, comments or mutual mockery contribute to an open and friendly atmosphere, resulting in a deeper understanding between the speaker and the recipient. The skilful use of humour can reduce hostility and help to find ways to resolve problems in a constructive way. The individual becomes the subject, object and topic of comic discourse. Thus, jokes find their place in numerous areas of human activity and form a quality communication.

From a linguistic point of view, the jokes of the series "Fleabag" successfully combine verbal and non-verbal means of communication: parodies, homonymy, wordiness and new words formed by merging. The series is an excellent representation of the values of the British people. A large number of jokes are based on black humour, the so-called "trademark" of the English mentality. Jokes about death and religion are dominant, especially in the second season due to the presence of the priest as a character. From a psychological point of view, due to the manipulative function of a joke, it is often used in propaganda and advertising to promote one's own ideas. For example, this can be seen on the advertising posters of the series. Despite rare cases of using affiliative forms of humour, the leading place is still held by aggressive style humour, entire language personalities are built exclusively on jokes with negative connotations. Speaking of cultural humour, it allows us to view the world through the worldview of a particular nation, to identify and highlight the problems of a certain society. British humour is distinguished by its absurdity, restraint, intellectuality and black humour, which can be difficult for an ordinary Ukrainian to understand. Black humour is one of the most important features of the British mentality. It is distinguished by its elegance and sharpness.

Key words: humour, parody, joke, linguistics, psychology, culturology, communication, linguistic personality.

Постановка проблеми. Процес комунікації та у побудуванні контакту між індивідами у соціумі. Формування думок загалом грає змістовну роль Різні соціальні ситуації та конфлікти потребують

різних способів вирішення, іноді навіть зовсім нестандартних. Одним з таких засобів регулювання мовленнєвого потоку є використання елементів комічного. Таким чином, вдале використання гумору полегшує сприйняття реципієнтом інформації та налагоджує формування належного та бажаного ставлення слухача до мовця. Дослідження полягає у виокремленні трьох підходів до вивчення гумору на основі антропоцентричної природи створення гумору та на основі великої кількості досліджень жартів у галузі гуманітарних наук, таких як лінгвістика, психологія та культурологія. **Актуальність** роботи зумовлюється стрімким розвитком та популяризацією англійського гумору у медіа-просторі та у культурі суспільства загалом, що здатні посилити вплив на особистість та її моральні принципи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У роботі були проаналізовані дослідження за темами лінгвістики, психології та культурології відповідно. З лінгвістичного боку особлива увага приділялася вербальним та невербальним засобам створення комічного (Лобова О. К. [5], Тарасова С. О. [8], Dynel M. [9], та інші), з психологічного боку – функціям гумору (Квасник Г. В. [4], Зайва О. О. [3], Скоцеляс К. [7], Eisend M. [10], Purseigle P. [12] та інші), а з культурологічного – особливостям англійських жартів, особливо чорного гумору (Голяд Н. [1], Діденко І. А. [2], Самохіна В. О. [6], Fox K. [11] та інші).

Під час аналізу, змістовними та вагоми є дослідження класифікацій одиниць гумору – жартів. Якщо звернутися до робіт Лобової, то аналізуючи жарти авторка виокремлює наступні чотири форми жартів:

- Однорядковий жарт;
- Наративний жарт;
- Гумористичний монолог;
- Інвектива [5].

Але й вищезазначена класифікація не є беззаперечним рішенням проблеми оцінки жартів. Так, наприклад, у своєму дослідженні Дінель звертає увагу на наступні форми гумористичних висловів:

- Дотепність;
- Іронія;
- Каламбур;
- Репліка;
- Кепкування (взаємне глузування та самознущання);
- Анекдот [9].

З психологічної точки зору гумор є нейтральною одиницею комічного. Емоційне позитивне чи негативне забарвлення воно отримує коли потра-

пляє у контекст, ситуацію. Квасник, проаналізувавши роботи Мартіна та його колеги, стверджує що існує чотири основні стилі гумору з відповідними функціональними особливостями:

- афіліативний;
- самостверджувальний;
- агресивний;
- самопринижувальний [4].

Попри різноманітність стилів, жарти слід вживати обережно звертаючи увагу на те, яку саму функцію вони виконують у тому чи іншому контексті, та як то цього може поставитися адресат.

Отже, попри різноманітні дослідження теми гумору у українських та зарубіжних наукових колах, проблема підходів до вивчення гумору є актуальною, варте особливої уваги та більш глибокого аналізу.

Постановка завдання. Гумор є складним феноменом з низкою нюансів. Важким завданням є виокремити конкретні межі гумористичного, бо на сьогоднішній день існує велика кількість змішаних жартів що мають негативну, або навіть агресивну конотацію. Жарти відрізняються за розміром та змістовим наповненням, наявністю вербальних та невербальних засобів комунікації. До того ж, гумористична культура є специфічною для кожної окремої країни, бо будується на моральних цінностях окремих народів. Результати роботи стануть корисними у науково-дослідницькій галузі та можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях. Також дослідження може бути використаним під час підготування гумористичного рекламного матеріалу для просування продукту або послуги у медіа просторі, бо під час застосування гумору на практиці у жарт можуть вкладатися різні мотиви та цілі які має на думці адресант.

Виклад основного матеріалу. Для практичного застосування відокремлених підходів до вивчення гумору було обрано комедійно-драматичний серіал «Погань» британського виробництва. Головна героїня є незвичайною відкритою дівчиною з чудовим почуттям гумору, самоіронією та атеїстичними поглядами на життя, що також стає підґрунтям для дотепностей.

Жарти у серіалі «Погань» мають форму реплік, іноді монологів. Вони будуються на неочікуваності протиставлених фактів. Елементи одного жарту мають схожість будови, але відрізняються за смисловим значенням, через що й стається гумористичний ефект.

У англійській мові через складнощі зіставлення орфографії та фонетики слова іноді виникають непорозуміння між учасниками розмови.

Феномен омофонії лягає у основу низки жартів, як наприклад:

«CLAIRE

(laughing) *Let's go fucking crazy tonight, then.*

/He catches the end of it and turns and comes back. Claire is mortified. She shakes her head./

KLARE

(friendly) *What did you say?*

CLAIRE

No I just said ... it's not-

KLARE

No, what did you say?

CLAIRE

Erm, er. I just said let's go fuck like crazy tonight» [13].

Ще одним прикладом омонимії є наступний жарт:

«PRIEST

Oh, no no no no. I write er, restaurant reviews for the parish magazine. I was just finishing up the last one and I actually just came up with a really good title.

FLEABAG

Ah! What is it?

[...]

PRIEST

I'd spend forty days and forty nights in THAT dessert.

/Long pause. He looks slightly vulnerable./

FLEABAG

(to camera, deadpan) Oh God, I fancy a priest» [13].

У жарті можна простежити зв'язок із Біблійним сюжетом, а саме із Ісусом яких провів 40 днів та ночей у пустелі. Тут відбувається заміна слова «desert» на «dessert», що зумовлюється контекстом ситуації.

Крім того, у сценарії є поодинокі випадки створення кумедних слів шляхом злиття коренів двох інших слів:

«FLEABAG (CONT'D)

Do you know what the lesbian app for Grindr is called?

/Claire doesn't respond./

FLEABAG (CONT'D)

Twat-nav.» [13].

Тут у слові «*Twat-nav*» поєднуються корень слова «*satnav*», що означає супутникову навігацію у автомобілі, та корень слова «*twat*», що є сленговим позначенням для жіночих статевих органів.

Невербальними засобами у серіалі «Погань» є різноманітні пародіювання, що включають міміку, особливу інтонацію вимови. Так наприклад, Бу, подруга Флібег, використовує мовчазне

кривляння та позування аби зобразити расову приналежність хлопця:

«BOO

My neighbour is really fit. ... He's like ... he's like ... Ok. I'm gonna hold his face in my head so you can see him.

FLEABAG

Ok.

/Fleabag frowns but totally goes with it. Boo really thinks hard./

FLEABAG

I'm not getting anything. (beat) Make your face his face.

BOO

Yeah Ok.

/She tries really hard to morph her face into his. Her face doesn't change that much./

FLEABAG

Is he mixed race? I'm getting mixed race.

*/Boo gasps with joy – he is!/
BOO*

BOO

Yes he is!» [13].

Дівчина показуючи пародію не має не мети принизити усю націю, вона лише доброзичливо кепкує з її представника.

У наступному випадку пародіювання увага приділяється особливостям вимови та експресивності. Сестри пародіюють голос, темп та інтонацію своєї матері, яка у свою чергу колись пародіювала білок:

«*Later. Dad has relaxed a bit. He is at the end of a conversation with Claire about Mum./*

DAD

(laughing) It was the voice she used for the pigeons. She always made them sound so rude. But very, very funny. She used to take the girls round the park and point at the um ...

FLEABAG

Oh the squirrel voices were the best-

CLAIRE

(doing squirrel voice) RUN RUN RUN RUN» [13].

Таким образом, серед вербальних засобів вираження гумору можна виділити використання різних видів омонимів, нагромадження слів однієї категорії та злиття кількох слів у одне. З паралінгвістичної ж точки зору, гумор цікавий своїми елементами імітації особливостей вимови.

Успішне просування продукту сильно впливає на попит та ефективно бореться з конкуренцією. А вдалий гумор може покращити ці показники у разі. Окрім промороліків та тизерів рекламна компанія другого сезону шоу «Погань» запам'яталася аудиторії використанням афіші з провокативним гумором (рис. 1). Вона мала вигляд

Рис. 1. Рекламні афіші серіалу «Погань»

церковного вітражу. Акторка Фібі Воллер-Брідж зображена на ній у позі святої постаті: над головою ореол що світиться, а руки складені у відповідний жест. На горі вибит напис «*The Second Coming*», що проводить паралель з «пришестям», поверненням другого сезону серіалу. Можна припустити, що така ідея реклами була запропонована через появу у другому сезоні священника.

Наведена реклама гарно демонструє менталітет англійців, їх хист до інтелектуальних жартів. Англійці не соромляться покепкувати над релігійними цінностями, не бояться використовувати самокритику, проводити неочікувані паралелі та поєднувати протилежні речі (еротична статуетка у руках святої).

Якщо перейти до розгляду жартів, то можна простежити певну тенденцію використання різних стилів гумору у репліках персонажів. Таким чином, жарти агресивного стилю переважають, наприклад, у мові Мартіна та мачухи. Мартін є чоловіком Клер. Він часто випиває та використовує знижену лексику. Чоловік особливо полюбає принижувати жінок, ставити їх у незручне становище:

«*FLEABAG (to camera) He's one of those men who is explosively sexually inappropriate with everyone but makes you feel bad if you take offence because he was just 'being fun'. Honestly, you could tell him you were going to pop to the loo. And he'll say-*

INT. FLASHBACK, PARTY – NIGHT

/Martin is sitting with Claire, Fleabag and two other women./

MARTIN (jovially) Yesss you pop to the loo, pull down your knickers and I will come in and FUCK YOU!

/He laughs uproariously. Everyone sort of half-laughs, including Claire./» [13].

Жарти цього персонажу втілені у формі інвективи та мають агресивну негативну конотацію. Мартін використовує неформальні вирази, знижену лексику, та акцентує на ній окрему увагу завдяки інтонації.

Наприклад, у поданому нижче прикладі використовується метафоричне порівняння викиду з рибкою, невербальна імітація рибки, риторичні запитання виконані з інтонацією невинності сказаного:

«*MARTIN*

Just – you know. It's like a goldfish out the bowl sort of thing. (he mimes a jumping fish) If it didn't want to be in there, it didn't want to be in there. Something wasn't right. WHAT? It's the kid's choice if it wants to jump ship right?» [13].

Другий варіант агресивного стилю гумору проявляється у мовній особистості мачухи. На відміну від жартів Мартіна, дотепність мачухи є скритою та у більшості своїй невербальною:

«*GODMOTHER*

Oh are those freesias?

FLEABAG

Yeah they were always a sort of favourite of Mum's-

GODMOTHER

Oh gosh how special, how lovely. Aren't they stunning. Let's just leave them ...

/She just puts them on the step. She looks at them./

GODMOTHER

There. (looks at them) Lovely!» [13].

Особливо сильне презирство вона відчуває по відношенню до Флібег:

«/Godmother places a tray of champagne glasses in Fleabag's hands. Fleabag looks confused./

GODMOTHER

Hold on to that. And there are bottles for topping up on the little bar just inside. I am the luckiest thing to have you. (remembers something) And um –

/She puts a sticky badge on Fleabag that says 'Here to help'. Godmother takes a drink off the tray./

GODMOTHER

You're a natural» [13].

На протизагу агресивно налаштованим персонажам, у серіалі все ж таки велика увага приділяється гумору афіліативного стилю. Втім, зазвичай, його вживають більше епізодичні персонажі, яким надано менше часу хронометражу. Таким, наприклад, є один з хлопців Флібег, який відрізняється дитячою наївністю. У наступному монологічному жарті він пояснює причину чому він запізнівся на побачення. Чоловік видає абсурдну репліку повну клішованих анекдотів, використовує неозначено-особові займенники бо вигадує виправдання тут і зараз:

«FLEABAG

Oh no, it's fine. It was last-minute! It's really nice to see you-

BUS RODENT

No no I'm such a toolbox. I'd like to say I was trying to save a puppy or something, but I just got my coat caught on someone else's coat outside the tube – we had to separate ourselves. It was fucking intense. I had to give him my coat. What are we doing?» [13].

Вся ця нісенітниця скоріш за все викликає добродушну посмішку ніж обурення, що у свою чергу пришвидшує вирішення конфліктної ситуації.

До мовних особистостей афіліативного стилю комічного можна також віднести батька двох сестер. Не зважаючи на смерть дружини та непорозуміння з новою жінкою, батько продовжує бути опорою для своїх дітей, вислуховувати їх проблеми, тішити їх увагою та подарунками. Батько використовує риторичні грайливі критичні

вислови та завершує усе протилежною своїм словам жартівливою дією:

«/He accidentally knocks over a tray of canapés./

DAD

Oh no! Dad goes into a panic.

FLEABAG

(laughing) Jesus Dad.

DAD

Pick it up pick it up! Help me.

FLEABAG

It's Ok!

DAD

She mustn't – see it – she mustn't find out.

/They get on their knees and start scooping up the canapés. Fleabag eats one./

FLEABAG

Mmm five-second rule!

DAD

NO! I've never bought into that rule! It's disgusting!

/He looks up at her. He eats one. They both laugh./» [13].

Батько продовжує піддаватися на дитячі пустощі своїх дівчат та насолоджуватися моментом з родиною.

У комедійному шоу «Погань», як у серіалі англійського виробництва, можна простежити використання жартів які відображають світогляд та ментальність британця. Культурологічний відтінок гарно, але достатньо гіперболізовано, відтворений у лінгвістичній особистості Клер, сестри Флібег. Клер є зображенням успішної леді: вона має гарну роботу, чоловіка, завжди організована, холодна та закрита.

Майже увесь час Клер виглядає вкрай холодною та неприступною, вона дещо байдуже сприймає життєві труднощі інших та не демонструє свого співчуття. Тому це іноді стає перешкодою для Флібег аби поділитися своїми проблемами з сестрою та попросити її про допомогу, що зображено у повторенні дівчиною однакових фраз:

«FLEABAG

(to camera) I'm just gonna ask her. I'm just gonna ask her. I'm just gonna ask her. I'm just gonna come-

CLAIRE

Do you need to borrow money?

FLEABAG

(petulant) NO.

(to camera) Can't do it. Can't do it. Can't do it.» [13].

Однак, Клер, як будь-яка інша англійська дівчина, цінує та підтримує тісні родинні стосунки. Попри свій холодний, але анітрохи не байдужий характер, вона продовжує цінувати підтримку своєї сестри, приймає та користується

усіми подарунками її батька, піклується про пасинка який має психічні вади. Навіть на кладовищі, коли вони з сестрою відвідують свою матір, Клер не забуває про повагу до рідних та етикет:

«/Claire's phone rings./

CLAIRE

(to the grave) Sorry.

(to Fleabag) Sorry.

/She picks it up and walks away out of shot./» [13].

У серіалі надмірна улесливість та ввічливість Клер стають приводами для ще більшої кількості жартів. Британка усіма можливими засобами будує гідний образ успішної леді та підтримує належну репутацію у суспільстві. Вона як і будь-яка людина дає волю емоціям через знижену лексику, але намагається тримати марку:

«CLAIRE

(taking a bite) This sauce is disgusting.

/The Needy Waitress appears./

NEEDY WAITRESS

Is everything Ok?

CLAIRE

Delicious thank you!» [13].

Британська ментальність також відображається у гіперболізованій організованості Клер. Через страх втрати репутації вона готова брати на себе відповідальність за організацію свята-сюрпризу з нагоди власного дня народження. Її не цікавлять подарунки та сама атмосфера свята, їй важливо щоб усе пройшло чітко за планом та щоб вона зарекомендувала себе з гарного боку перед знайомими:

«CLAIRE

Listen, I don't want to know anything about this party. But if you could just um ... Have it at mine this Friday at 7:30 that'd be great. I can organise it and act surprised but if you could just – you know what why don't I just do it. I can organise it, do the food, and act surprised and just to take it off your hands. I can see that you're busy so ...» [13].

Вона й надалі продовжує нагадувати сестрі про святкування, давати накази щодо організаційних моментів, аби бути впевненою, що усе буде як вона собі уявляє:

«CLAIRE

So it's a 7 p.m. arrival tonight for a 7:30 surprise, Ok?

FLEABAG

Yeah, I got your email.

CLAIRE

It's really a business birthday thing. It won't be much fun so just – don't expect a party-party.

FLEABAG

I won't.

CLAIRE

And maybe just wear trousers and don't drink too much. There's this huge promotion in Finland. So this party – is quite a serious – I mean it's basically a business meeting.» [13].

Чорний гумор складає значну частину гумористичної спадщини англійців. У монофільмі «Погань» він також є поширеним та часто зустрічається у репліках персонажів серіалу, особливо у другому сезоні у якому фігурує священник. Сценаристка Фібі Воллер-Брідж особливу увагу приділяє темам смерті та релігії.

Таким чином, наприклад, головна героїня серіалу захоплюється пробіжками по кладовищу для підтримки фізичного здоров'я. Тоді як британці насолоджуються кумедністю скетчу, для українців подібні жарти є неприпустимими та більше здаються на паплюження пам'яті по померлим предкам:

«EXT. CEMETERY – DAY

/Fleabag is jogging through the cemetery. She stops to stretch./

FLEABAG

(to camera) Jogging.» [13].

Далі у цій же сцені Флібег кепкує з чоловіка що стоїть біля могили та оплакує свою близьку людину. Для неї побачена сцена виглядає занадто трагічно та награно:

«CLAIRE

Christ. Look at that man. Tragic.

/A MAN cries heavily by a grave./

FLEABAG

Nah he's a con.

CLAIRE

You can't call someone who is grieving a con.

FLEABAG

That is shit grieving! No one grieves like that unless they're in a film or from Italy!» [13].

Окрім людської смерті, сценаристка не забуває звертатися до теми вбивства та смерті тварин:

«CLAIRE

Is that fur?

GODMOTHER

Yes, but it's Ok because it had a stroke.

CLAIRE

Oh, lovely.

GODMOTHER

(joking to Priest) I can't go to hell for that can I, Father?

PRIEST: No, no, as long as you confess →» [13].

Переходячи до другого сезону, у якому задіяний Ендрю Скотт у образі католицького священника, з'являється нова тема для гумору – релігія. Беручи до уваги досить хиткий стан репутації

священників, обігрується проблема випадків педофільї серед служителів церкви:

«DAD

Do you see your brother?

PRIEST

I don't really speak to my brother.

GODMOTHER

(over-devastated for him) Oh no! That's desperately sad.

[...]

GODMOTHER

Is it because he's Mummy's favourite?

PRIEST

Because he's a paedophile.

/There is an enormous silence./

GODMOTHER

Oh.

PRIEST

I'm aware of the irony of that» [13].

До того ж на контрасті комічно протиставляється всемогутність та пильність Бога та атеїстичні релігійні поглядів головної героїні:

«FLEABAG

No, I'm a pretty normal person.

PRIEST

A normal person?

FLEABAG

Yeah, a normal person.

PRIEST

Oh really, and what makes you a normal person?

FLEABAG

Well I don't believe in God-

/In that moment the hot painting of Jesus falls off the wall. Fleabag jumps. She looks at the Priest. He laughs./

PRIEST

I love it when He does that.» [13].

Таким чином, дотепність будується завдяки простим однорядковим жартам з застосування візуального супроводу для ефективності жарту.

Висновки. Отже, наукове дослідження описує проблему сучасних підходів до вивчення гумору у культурі та суспільстві. Тема жартів є особливо популярною та перспективною завдяки інтересу до неї з боку як молоді так і дорослої аудиторії. Також гумор часто стає складовою медіа контенту та істотно збільшує попит на запропонований товар, допомагає йому виділитися серед конкурентів.

У роботі були розглянуті як вербальні, так і невербальні засоби побудови гумору, особлива увага приділяється пародіюванню. Також підкреслюється роль жартів у формуванні мовної особистості та її світогляду. З психологічної точки зору, у дослідженні описуються різноманітні функції гумору та особливості стилів що мають окреме емоційне забарвлення. Через призму культурології, була виділена особлива подача дотепних висловлювань та схильність британців до чорного гумору.

Використовуючи практичний аналіз жартів із серіалу «Погань» було доведено доцільність та ефективність застосування лінгвістичного, психологічного та культурологічного підходів до вивчення гумору. Текст сценарію наповнений жартами, особливо агресивного стилю, що включають пародію, омонімію, створення нових слів та риторичні питання. Герої відрізняються використанням типічного англійського чорного гумору на тему католицтва та смерті.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна стверджувати що питання дослідження підходів до вивчення гумору є актуальним для подальших наукових розробок. Наукова робота має міцне підґрунтя для розвитку майбутніх систем класифікацій та оцінок дотепностей, сприяє підтримці комедійного надбання що постійно збагачується та еволюціонує.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голянд Н. Особливості англійського та українського гумору. *Лінгвостилістика. Соціолінгвістика. Лінгвокультурологія*. 2019. С. 25–28.
2. Діденко І. А. Особливості національного англійського гумору. Наукова думка сучасності і майбутнього: зб. статей учасників двадцять сьомої всеукраїнської практично-пізнавальної конференції. Дніпро, 2019. С. 3–6.
3. Зайва О. О. Особливості використання почуття гумору як ресурсу психологічного подолання: автореф. дис.... на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. Дніпро, 2006. С. 11–19.
4. Квасник Г. В. Багатовимірність гумору: актуальні дослідження психологічного феномену. Донецьк: Донецький національний університет, 2013. 9 с.
5. Лобова О. К., Найдіна Є. С. Жанрова система комічного інституційного дискурсу. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: «Філологічні науки» (мовознавство)*: Збірник наукових праць. № 7. 2017. С. 217–218.
6. Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США: монографія / за ред. А. Д. Белової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 479 с.

7. Скоцеляс К. Чорний гумор у рекламі: переваги та недоліки використання. Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 2(Київ, 3–24 березня 2017 р.). Київ, 2017. С. 286–287.

8. Тарасова С. О., Самохіна В. О. Пародія як «епіцентр» карнавалізації. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов.* 2022. Вип. 95. С. 52–59. DOI : 10.26565/10.26565/2227-8877-2022-95-07 (дата звернення: 22.02.2023).

9. Dynel M. Beyond a Joke: Types of Conversational Humour. *Language and Linguistics Compass.* 2009. Vol. 3, № 5. 16 p. DOI : 10.1111/j.1749-818X.2009.00152.x (дата звернення: 05.02.2023).

10. Eisend M. Explaining the Use and Effects of Humour in Advertising: An Evolutionary Perspective. *International Journal of Advertising.* 2017. 22 p. DOI : 10.1080/02650487.2017.1335074 (дата звернення: 05.02.2023).

11. Fox K. *Watching the English: The International Bestseller Revised and Updated.* London, 2014. 157 p.

12. Purseigle P. Mirroring Societies at War: Pictorial Humour in the British and French Popular Press During the First World War. *Journal of European Studies.* 2001. Vol. 31, № 123. P. 289-328. DOI : 10.1177/004724410103112304 (дата звернення: 05.02.2023).

13. Waller-Bridge P. *Fleabag: The Scriptures.* London, 2019.

УДК 811.235/72

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.2.21>

ДИНАМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УСНИХ АНГЛОМОВНИХ КОМАНД В СУДНОПЛАВНОМУ ДИСКУРСІ

DYNAMIC PECULIARITIES OF ENGLISH COMMANDS IN SHIPPING DISCOURSE

Харькова Г.В.,

orcid.org/0000-0002-5200-878X

кандидат філологічних наук.,

доцент кафедри англійської мови № 2

Національного університету «Одеська морська академія»

Стаття присвячена вивченню динамічних особливостей вимовлення аутентичних морських команд, що належать до шести функціональних груп, а саме: морські команди на кермо, у машинне відділення, команди при швартуванні, при постановці на якор, команди, що віддаються при небезпеці на судні та за його бортом, команди при бункеруванні. Морська команда в роботі розглядається як невід'ємна частина судноплавного дискурсу і характеризуються точністю та однозначністю. Матеріалом дослідження слугували аудіозаписи 125 автентичних морських команд загальною тривалістю 87 хвилин. Дослідження проводилось у два етапи: перцептивний аналіз мовленнєвих відрізків та інструментальний аналіз з використанням програмного пакета PRAAT. Основною одиницею дослідження виступає тональна група або синтагма. Встановлено, що більшість морських команд вимовляється з підвищеною та помірною гучністю. Помірна гучність найбільше маркує команди при швартуванні, а найменше – команди при небезпеці на судні або за бортом. Найбільший відсоток морських команд, що характеризуються широким діапазоном, становлять команди, що віддаються при небезпеці на судні або за бортом; середнім діапазоном – морські команди, що віддаються при постановці на якор; вузьким діапазоном – морські команди при швартуванні. Відзначено, що морські команди при небезпеці на судні або за його бортом вирізняються найвищим показником середньоскладової інтенсивності, а також найвищим значенням пікової інтенсивності. Дослідження усереднених показників розподілу максимумів інтенсивності продемонструвало, що відсоток локалізації I_{\max} на першому наголошеному та ядровому складах є приблизно однаковим, а відсоток локалізації I_{\max} у шкалі є найменшим. Смисловий або емоційний центр у морських команд частіше локалізується на першому наголошеному та ядровому складах. Таким чином, для кожної групи морських команд характерним є певний репертуар динамічних характеристик, що диференціюють її за функціональною належністю.

Ключові слова: морські команди, перцептивний аналіз, інструментальний аналіз, динамічні особливості, тональна група.

The article is devoted to the study of the dynamic peculiarities of the pronunciation of authentic maritime commands belonging to six functional groups, namely: steering commands, engine room commands, mooring commands, anchorage, and bunkering commands, emergency commands. The maritime command is considered an integral part of the shipping discourse and is characterized by precision and unambiguity. Audio recordings of 125 authentic maritime commands with a total duration of 87 minutes were chosen as the research material. The study was conducted in two stages: perceptual